

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden osaamisala / Julkishallinto ja juridiikka

Svetlana Kugappi

PUHELINTIEDOKSIANTO PÄIJÄT-HÄMEEN KÄRÄJÄOIKEUDESSA

Opinnäytetyö 2011

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalous

KUGAPPI, SVETLANA

Opinnäytetyö

Toimeksiantaja

Maaliskuu 2011

Avainsanat

Puhelintiedoksianto Päijät-Hämeen käräjäoikeudessa

41 sivua + 1 liitesivu

Päijät-Hämeen käräjäoikeus

tiedoksianto, tiedoksiantotavat, puhelintiedoksianto, haastemies

Tässä opinnäytetyössä perehdytään puhelintiedoksiantoon Päijät-Hämeen käräjäoikeudessa. Kesäkuussa 2010 astui voimaan oikeudenkäymiskaaren muutos, jonka seurauksena puhelintiedoksianto otettiin käyttöön yleisenä tiedoksiantotapana kaikissa käräjäoikeuksissa. Tässä opinnäytetyössä puhelintiedoksiannon lisäksi tarkastellaan myös muita yleisiä tiedoksiantotapoja.

Työn tavoitteena on tarkastella puhelintiedoksiannon käyttöä Päijät-Hämeen käräjäoikeudessa sekä myös puhelintiedoksiantoon liittyviä uudistuksia, tavoitteita ja mahdollisia ongelmia.

Keskeisimpinä oikeuskirjallisuuslähteinä on käytetty mm. hallituksen esitystä ja oikeusministeriön työryhmän mietintöä. Työn kuluessa on myös haastateltu Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiesten esimiestä ja haastemiehiä.

Työn tuloksena on syntynyt puhelintiedoksiannon monipuolinen kuvaus, joka antaa lukijalle ajantasaisen kuvan tiedoksiannon mahdollisuuksista ja ongelmista.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Business Management

KUGAPPI, SVETLANA

Bachelor's Thesis

Commissioned by

March 2011

Keywords

Notification by phone in Päijät-Häme District Court

41 pages + 1 page of appendices

Päijät-Häme District Court

notification, means of notification, notification by phone,
bailiff

The Code of Judicial Procedure describes various means of notifications used by courts in Finland. However, in June 2010, some changes were made to the Code of Judicial Procedure. Among which a new method of notification by phone was introduced in District Courts.

The purpose of this thesis is to review notification by phone in Päijät-Häme District Court as well as reforms, objectives and problems of notification by phone in general.

The Government Bill and the Taskforce Report have been used in this thesis as the main sources of law. Bailiffs and the chief of bailiffs of the Päijät-Häme District Court were also interviewed during research.

The outcome of this research is a versatile description of notification by phone. Also it lists possibilities and problems emerging from notification by phone.

LYHENTEET

EU = Euroopan unioni

HE = Hallituksen esitys

KKO = Korkein oikeus

OK = Oikeudenkäymiskaari

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

LYHENTEET

1	JOHDANTO	7
2	KÄRÄJÄOIKEUS	7
2.1	Käräjäoikeudet Suomessa	7
2.2	Käräjäoikeuksien henkilökunta	8
3	PÄIJÄT-HÄMEEN KÄRÄJÄOIKEUS	8
3.1	Päijät-Hämeen käräjäoikeuden pääkanslia	8
3.2	Päijät-Hämeen käräjäoikeuden sivukanslia	9
4	HAASTEMIEHET	9
4.1	Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiesten kanslia	11
4.2	Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiehet	11
5	TIEDOKSIANTO	12
5.1	Menettely tiedoksiannossa	13
5.2	Tiedoksiannossa tapahtuneen virheen korjaaminen	15
6	TIEDOKSIANTOTAVAT	16
6.1	Postitiedoksianto	16
6.2	Kirjetiedoksianto	16
6.3	Haastemiestiedoksianto	16
6.4	Ilmoitustiedoksianto	17
6.5	Kuulutustiedoksianto	18
6.6	Sijaistiedoksianto	20
6.6.1	Esimerkkitapaus 1	21
6.6.2	Esimerkkitapaus 2	22
6.7	Tiedoksianto ulkomaille	23
6.8	Sähköinen tiedoksianto	23

7	PUHELINTIEDOKSIANTO	24
7.1	Työryhmän mietintö	25
7.1.1	Arviot työryhmän ehdotuksista	26
7.1.2	Puhelintiedoksiannosta yleisenä tiedonantotapana	29
7.1.3	Puhelintiedoksiannon käyttöala	29
7.1.4	Oikeusturvanäkökohdat	29
7.1.5	Haastemiehen asema puhelintiedoksiannon suorittavana tahona	30
7.1.6	Puhelintiedoksiannon käyttöönoton vaikutukset haastemiesten työmäärään	31
7.1.7	Muita puhelintiedoksiantoon liittyviä huomioita	31
7.2	Hallituksen esitys eduskunnalle	32
7.2.1	Hallituksen esityksen tavoitteet	32
7.2.2	Hallituksen keskeinen ehdotus	33
7.2.3	Hallituksen esityksen vaikutukset	35
7.3	Lakiuudistus	35
7.4	Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiesten mielipiteet puhelintiedoksiannosta	36
7.4.1	Puhelintiedoksiannon käyttö	36
7.4.2	Asiakkaiden reaktio puhelintiedoksiantoon	37
7.4.3	Ongelmat puhelintiedoksiannossa	37
7.4.4	Puhelintiedoksiannon hyvät ja huonot puolet	37
8	LOPUKSI	38
	LÄHTEET	39
	LIITTEET	

Liite 1. Haastattelukysymykset Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiehille

1 JOHDANTO

Suoritin syventävän työharjoittelun Päijät-Hämeen käräjäoikeuden Lahden kanslian haastemiesten kansliassa. Harjoittelu kesti kolme kuukautta, kesäkuusta elokuuhun 2010.

Työharjoittelun loppuvaiheessa keskustelin työharjoitteluohjaaja Ritva Helmisen ja Päijät-Hämeen käräjäoikeuden laamanni Juha-Matti Murron kanssa opinnäytetyöni aiheesta ja päätimme, että teen sen puhelintiedoksiannoista Päijät-Hämeen käräjäoikeudessa.

Aiheen valintaan vaikutti myös se, että puhelintiedoksianto otettiin käyttöön yleisenä tiedoksiantotapana käräjäoikeuksissa 1.6.2010 eli työharjoitteluni ensimmäisenä päivänä. Opiskeluni aikana sain selville, että tiedoksianto on yksi tärkeimmistä oikeudenkäyntiprosessin vaiheista. Tässä työssä selvitän puhelintiedoksiantoon liittyviä uudistuksia, tavoitteita ja mahdollisia ongelmia.

Työni on jaettu kolmeen osaan. Ensimmäisessä osassa kerrotaan käräjäoikeuksien ja haastemiesten toiminnasta ja toisessa osassa yleisistä tiedoksiantotavoista. Pääaihetta eli puhelintiedoksiantoa käsitellään kolmannessa osassa.

Työ pohjautuu olemassa oleviin lakeihin, esimerkiksi oikeudenkäymiskaareen ja haastemieslakiin, oikeuskirjallisuuteen ja Päijät-Hämeen haastemiesten haastatteluihin. Työssä käytin lainvalmisteluesityötä, työryhmän mietintöä, kirjallisia oikeustapauksia ja ajantasaisia lehtiartikkeleita.

2 KÄRÄJÄOIKEUS

2.1 Käräjäoikeudet Suomessa

Tällä hetkellä Suomessa toimii 27 käräjäoikeutta. Vuoden 2010 alussa tuli voimaan käräjäoikeuksien rakennemuutos, sen seurauksena käräjäoikeuksien määrä laski 51:stä 27 käräjäoikeuteen. Niistä 16 muodostettiin käräjäoikeuksia yhdistämällä. (Viljanen, 2009.)

Suomen tuomioistuimien organisaatio on kolmiportainen. Käräjäoikeus on tuomioistuimien, joka toimii tuomiopiirinsä alioikeutena. Käräjäoikeudet aloittivat toimintansa vuonna 1993. Ne korvasivat kihlakunnanoikeudet ja raastuvanoikeudet. Käräjäoikeudet käsittelevät rikos-, riita- ja hakemusasioita. (Pölönen-Virolainen, 2003, 17.)

2.2 Käräjäoikeuksien henkilökunta

Laamanni on käräjäoikeuden päällikkö ja kärjätuomareina toimivat muut tuomarit. Näiden lisäksi käräjäoikeuksissa työskentelevät kärjäviskaalit, notaarit, toimisto- ja osastosihteerit ja muu henkilökunta. Käräjäoikeusasetuksessa sanotaan käräjäoikeuden henkilökunnasta seuraavasti: *Käräjäoikeudessa voi tuomarin virkojen ja kärjäviskaalin virkojen lisäksi olla hallintopäällikön, sihteerin, kanslianhoitajan, osastosihteerin, kärjäsihteerin, haastemiesten esimiehen, haastemiehen, toimistosihteerin, toimistovirkailijan, virastomestarin ja vahtimestarin virkoja. Lisäksi käräjäoikeudessa voi olla muita virkamiehiä ja työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.* (Käräjäoikeusasetus, 5 §.)

3 PÄIJÄT-HÄMEEN KÄRÄJÄOIKEUS

Päijät-Hämeen käräjäoikeuden toiminta on jaettu kahden kanslian välillä, pääkanslia toimii Lahdessa ja sivukanslia Heinolassa. Päijät-Hämeen käräjäoikeuden laamannina toimii Juha-Matti Murto. Käräjäoikeudessa työskentelevät myös kärjätuomarit, lautamiehet, haastemiehet, kanslian henkilökunta ja muut työntekijät.

3.1 Päijät-Hämeen käräjäoikeuden pääkanslia

Päijät-Hämeen käräjäoikeuden (ennen 1.1.2010 Lahden käräjäoikeus) pääkanslia toimii Lahdessa Senaattikiinteistöjen omistamassa toimitalossa lähellä rautatieasemaa vilkkaan valtatievarrella. Talo on seitsemänkerroksinen, ja se on rakennettu vuosien 1979-1980 taitteessa. Sen pinta-ala on noin 5 100 m². Rakennuksen neljännessä kerroksessa toimii myös Päijät-Hämeen syyttäjänvirasto. Käräjäoikeuden istuntotilat sijaitsevat kolmannessa ja neljännessä kerroksessa. (Viljanen 2009.)

Istuntosalien määrä ja laatu ei vastaa nykyaikaisen oikeudenkäyntimenettelyn vaatimuksia. Rakennuksesta puuttuvat lisäksi nykyaikaiset valmistelusalit, eikä rakennuk-

sessä ole riittävän suurta yhtenäistä kokoustilaa koulutus- ja henkilökuntatilaisuuksia varten. (Viljanen 2009.)

3.2 Päijät-Hämeen käräjäoikeuden sivukanslia

Päijät-Hämeen käräjäoikeuden Heinolan sivukanslia toimii lakkautetun Heinolan käräjäoikeuden toimitiloissa. Heinolan käräjäoikeus lakkautettiin syksyllä 2008, suurin osa tuomiopiiristä liitettiin Päijät-Hämeen käräjäoikeuteen. Sivukansliassa käsitellään Heinolan, Hartolan ja Sysmän rikos-, riita- ja hakemusasioita. Sivukanslia toimii vanhan hotelli Seurahuoneen rakennuksessa. (Brax: Käräjäoikeuden lähtö Lahdesta ennen aikaista 27.5.2010.)

Välimatka pää- ja sivukanslian välillä on noin 30 kilometriä. Käräjäoikeuden hajauttaminen kahteen kansliaan ei ole taloudellista, sivukansliasta aiheutuu paljon toimitila- ja henkilökustannuksia. Oikeusministeri Tuija Braxin mukaan oikeusministeriö tulee mahdollisesti pohtimaan mahdollisuutta rakentaa Lahteen uusi oikeustalo, jossa olisivat tilat myös hovioikeuden ja syyttäjänviraston tarpeita varten. (Viljanen 2009.)

4 HAASTEMIEHET

Viime vuosisadan alussa luotiin erityinen elin tiedoksiantojen toimittamista varten eli haastemiehet. Asetuksen haastemiehistä (1901) mukaan lautamies oli maalla samalla haastemies. Tuomioistuimien saattoi myös määrätä haastemiehiksi siihen sopivia henkilöitä, ja näiden tuli ennen toimeen ryhtymistä vannoa haastemiehen vala. (Jokela 2002, 23.1.)

Haastemieslain 1. §:n mukaan haastemiehiä ovat haastemiehen esimiehet, haastemiehet ja avustavat ulosottomiehet sekä Ahvenanmaan maakunnanvoudinvirastosta annetun lain mukainen haastemies (Lappalainen 2001, 47).

Haastemieslain 6. §:n mukaan haastamisen ja tiedoksiannon ovat oikeutettuja suorittamaan haastemiehen lisäksi:

- 1) poliisimies, virallinen syyttäjä, ulosottomies, julkinen notaari sekä rajavartiomies;

- 2) tuomioistuimen, ulosottoviraston, kihlakunnanviraston, kihlakunnanviraston ulosotto-osaston tai poliisilaitoksen päällikön määräämä asianomaisen palveluksessa oleva virkamies;
- 3) vankilanjohtaja tai vankilanjohtajan määräämä vankilan virkamies, kun viranomainen sitä pyytää ja haastettava tai tiedoksiannon vastaanottaja on vanki sekä
- 4) puolustusvoimissa joukko-osaston komentajan tai häneen rinnastettavan esimiehen määräämä virkamies, kun viranomainen sitä pyytää ja haastettava tai tiedoksiannon vastaanottaja on rikoslain 45 luvun alainen henkilö. (Haastemieslaki, 6 §.)

Tiedoksiantojohtavat ja valvovat käräjäoikeuden laamanni ja poliisipiirin päällikkö. Työnjako tiedoksiantotehtävissä haastemiesten ja muiden tiedoksiantotehtäviä toimittavien välillä voidaan vahvistaa viraston työjärjestyksessä tai ohjesäännössä. (Haastemiesasetus, 1 §.)

Haastemiehen toimialue on tuomiopiiri ja avustavan ulosottomiehen asianomaisen kihlakunnan ulosottoviraston tai kihlakunnanviraston ulosotto-osaston toimialue. Kuitenkin haastemies on oikeutettu suorittamaan tiedoksiantoja toimialueensa ulkopuolellakin. (Haastemieslaki, 2-3§.)

Haastemieslain 3. §:n mukaan haastemiehen tehtävänä on antaa viranomaisen ja yksityisen pyynnöstä toimialueellaan tiedoksi tuomioistuimen tai muun viranomaisen päätöksiä sekä haasteita, kutsuja, ilmoituksia ja muita asiakirjoja. Tämän lisäksi haastemies voi toimeksiantajan pyynnöstä suorittaa tiedoksiannon yhteydessä asiakirjaan tiedoksisaajalta sitä koskevia lausumia, ja silloin hän on velvollinen selostamaan tiedoksisaajalle häneltä pyydetyn lausuman merkityksen sekä sen, ettei tiedoksisaaja ole, jos hän ei sitä halua, velvollinen antamaan lausumaa. (Haastemiesasetus, 3 a §.)

Jos tiedoksi annettavat asiakirjat on toimitettu erehdyksestä tai tietämättömyydestä väärälle viranomaiselle, haastemiehen on lähetettävä ne asianomaiselle viranomaiselle, jos ei ole olennaisia syitä palauttaa asiakirjoja takaisin tiedoksiantoäpyytäneelle. Tiedoksi annettavien asiakirjojen lähettämisestä asianomaiselle viranomaiselle on ilmoitettava tiedoksiantoäpyytäneelle, jollei se ole ilmeisesti tarpeetonta. (Haastemiesasetus, 3 §.)

Laissa ei ole asetettu mitään tiettyä koulutusvaatimusta haastemiehille. Lakiin on kirjattu maininta taidoista, kyvyistä ja Suomen kansalaisuudesta. Kuitenkin kaikilla haastemiehillä on vähintään opistotasoinen tutkinto. Tällä hetkellä töihin valittavilla on AMK-tutkinto kaupan ja hallinnon alalta tai oikeustradenomin tutkinto. (Haastemies koputtaa monesti 25.9.2009.)

4.1 Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiesten kanslia

Haastemiesten työtilat sijaitsevat pääkanslian ensimmäisessä kerroksessa. Haastemiesten Lahden kansliassa työskentelee kymmenen haastemiestä ja Heinolan sivukansliassa kaksi haastemiestä. Kaksi Lahden haastemiehistä ovat naisia ja loput kahdeksan miehiä. Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiesten esimiehenä toimii Timo Heino.

Tiedoksiantotehtävät on jaettu haastemiesten kesken ilmansuuntien mukaan: kolme haastemiestä hoitavat Lahden pohjoisen osan, kaksi haastemiestä itäisen, kaksi eteläisen, kaksi läntisen ja yksi haastemies hoitaa Orimattilan alueen. Näiden alueiden lisäksi Päijät-Hämeen haastemiesten tiedoksiantopiiriin kuuluvat mm. Auttoinen, Padasjoki, Vääksy, Kurhila, Viitaila, Herrala, Kärkölä ja Järvelä.

4.2 Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiehet

Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiesten mielestä tärkeintä haastemiehen työssä on oikein ja huolellisesti suoritettut tiedoksiannot. Tiedoksiannon saajien tasapuolinen kohtelu on myös tärkeää sekä tiedoksiannon vastaanottajien neuvonta, mutta ei kuitenkaan oikeudellinen neuvonta tai oman mielipiteen ottaminen tiedoksiannettavaan asiakirjaan.

Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiehet pitävät työtään erittäin tärkeänä, koska tiedoksiantaminen on yksi tärkeimmistä koko oikeusprosessissa. Haastemies on usein ensimmäinen ja ainoa linkki tiedoksiannon vastaanottajan ja käräjäoikeuden välillä. Haastemies edustaa käräjäoikeutta ja tätä kautta oikeuslaitosta, eli antaa ihmisille mielikuvan oikeuslaitoksen toiminnasta ja toimivuudesta.

Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiesten mukaan tehtävissä menestyminen edellyttää mm. oikeusjärjestelmän tuntemusta, hyvää kirjallista ja suullista ulosantia, kielitaitoa, sosiaalisia taitoja sekä oman toimialueen hyvää asiakaskunnan tuntemista.

Haastemiehen tulee olla kärsivällinen, periksiantamaton, ystävällinen, mutta myös tarpeen tullen vähän röyhkeä ja rohkea. Parhaiten asiakkaan kanssa tulee toimeen, kun ei ala uhoamaan vaan selvittää asiakkaan mahdollisesti töykeän käytöksen omalla hyvällä käytöksellään, tietysti aina tapaus- ja asiakohtaisesti.

Kuitenkin joskus haastemiehet kohtaavat vaikeuksia työssä. Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiesten mukaan käräjäoikeuden asiakkaat ovat aivan erilaisia, osa haluaa noutaa tiedoksiannon toimistolta, toiset tyytyvät puhelintiedoksiantoon, jotkut pitkittävät tiedoksiantoa, toiset haluavat saada tiedoksiannettavat paperinsa mahdollisimman pian. Suurin osa tiedoksiannon saajista on ihan kunnollisia kansalaisia, mutta noin 20 prosenttia asiakkaista on hankalia, niiden joukkoon mahtuu pakoilijoita, huumeiden käyttäjiä, väkivaltarikollisia ja muita hankalia tapauksia. Velkomusasioissa asiakkaat ovat viime vuosina muuttuneet välinpitämättömiksi viranomaisia kohtaan.

Samoista vaikeuksista kertoi Joensuun käräjäoikeuden tiedoksiantoyksikön haastemiesten esimies Juha Björn haastattelussa Viikko Pohjois-Karjala -lehdelle 25.9.2009. Björnin mukaan ”*Aggressiota esiintyy yllättävän vähän. Ongelmaksi ovat muodostuneet vain huumeiden käyttäjät, joiden käyttäytymistä ei pysty ennakoimaan.*” Björniä on töissä uhattu oikeustoimilla, kanteluilla ja valituksilla. (Haastemies koputtaa monesti 25.9.2009.)

5 TIEDOKSIANTO

Tiedoksianto on tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen ratkaisun tai asiakirjan saataminen sen tietoon, jota asia koskee. Yleinen tuomioistuinten tiedoksianto on esimerkiksi se, että asianosaiselle ilmoitetaan haasteena häntä vastaan nostetusta oikeudenkäynnistä. (Tuomioistuin-sanasto 2001, 118.)

Tiedoksianto on niin sanottu oikeudenkäynnin ”sisäinen” tietoonsaattamistoimi. Sen avulla asianosaista tai ulkopuolista kehotetaan ryhtymään johonkin prosessitoimeen oikeudenkäynnissä. Jos kehotusta ei noudateta, tulee yleensä joku sanktioluoteinen seuraus. (Lappalainen 2001, 43.)

Yleisissä tuomioistuimissa tiedoksiannolla, ruotsiksi *delgivning*, tarkoitetaan asianosaiselle tai muulle oikeudenkäynnissä kuultavalle henkilölle todistettavasti ja laissa säädettyä muotoa noudattaen annettua tai lähetettyä ilmoitusta. Tavallisin tiedoksianto

yleisissä tuomioistuimissa on haasteen tiedoksianto, sen lisäksi asianosaisille ja muillekin oikeudenkäynnissä kuultaville henkilölle lähetetään kutsuja ja kehotuksia saapua tuomioistuimeen tai ryhtyä johonkin muuhun prosessitoimeen asiassa. (Jokela 2002, 23.1.)

5.1 Menettely tiedoksiannossa

Tiedoksianto toimitetaan haastemiestiedoksiannossa ja sijaistiedoksiannossa henkilökohtaisesti niille henkilöille, joille asiakirjat kyseisessä tapauksissa voidaan luovuttaa. Tuomioistuimen tai syyttäjän, joka huolehtii tiedoksiannosta, on ilmoitettava haastemiehelle, milloin tiedoksianto on toimitettava viimeistään. Näin yritetään varmistaa, että vastaajalle jää riittävä valmistautumisaika asian käsittelyyn sekä pyritään estämään käsittelyn aiheeton pitkittyminen. Haastemiehen tehtävänä on taas toimittaa tiedoksiantotodistus tuomioistuimelle välittömästi sen jälkeen, kun tiedoksianto on tapahtunut, tai ilmoittaa, että tiedoksianto on epäonnistunut. (Jokela 2002, 23.3.3.)

Esimerkki haastemiehen huolettomuudesta nousi julkisuuteen syyskuussa vuonna 2009. Porin käräjäoikeuden haastemies Tapio Levo ei ollut toimittanut tiedoksiannettavaa haastetta määrättyssä ajassa, eikä ole ilmoittanut tästä käräjäoikeudelle. Sen seurauksena rikoksen syyteoikeus vanheni. Oikeuskanslerin mukaan tässä tapauksessa oli kyse haastemiehen viranhoidon ydinalueeseen kuuluvasta asiasta ja tällainen virkavelvollisuuden laiminlyönti ilmensi varsin vakavaa huolimattomuutta. Oikeuskanslerin arvioinnissa oli otettu huomioon, että haastemies Levolla oli pitkä kokemus tehtävässään. (Porilaiselle haastemiehelle syyte virkarikoksesta, 30.09.2009.)

Muissa kuin sijaistiedoksiannossa ja kuulutustiedoksiannossa, tiedoksi annettava asiakirja luovutetaan suoraan tiedoksiannon vastaanottajalle joko alkuperäisenä tai jäljennöksenä. Jos tiedoksiannon saaja on vajaavaltainen, tiedoksianto toimitetaan vajaavaltaisen edunvalvojalle eli sille, jolla on oikeus käyttää vajaavaltaisen puhevaltaa. Jos täysivaltaiselle on määrätty edunvalvoja, hän on myös kelpoinen ottamaan vastaan tiedoksiantoja asianosaisen puolesta. (Jokela 2002, 23.4.)

Tiedoksiantotilanteessa haastemiehen on ensin tarkistettava tiedoksiannon vastaanottajan henkilöllisyys. Haastemieslain mukaan haastemiehillä on oikeus pyytää jokaiselta tarpeelliset tiedot henkilöllisyyden selvittämiseksi (Haastemieslaki, 4 §). Yleensä riittää, että tiedoksiannon saaja toteaa, että hän on tiedoksiannon kohde. Kuitenkin

poikkeustilanteessa on tavalla tai toisella selvitettävä vastaanottajan henkilöllisyys. (Seppälä 2009, 20.)

Erilaisissa tiedoksiantotilanteissa haastemiehen on luovutettava tiedoksiannon vastaanottajalle erilaisia asiakirjoja. Mitä asiakirjoja luovutetaan riippuu tiedoksiannosta. Esimerkiksi kun kysymys on haasteen tai muun oikeudenkäyntiin liittyvän asiakirjan tiedoksiannosta, näitä asiakirjoja haastemies saa yhtenä kappaleena tiedoksiantotodistusta lukuun ottamatta. Haastemies saa tiedoksiantotodistuksen kahtena kappaleena, koska toinen niistä on palautettava oikeudelle. Oikeudenkäymiskaassa säädetään, että tiedoksi annettava asiakirja luovutetaan tiedoksiannon vastaanottajalle alkuperäisenä tai jäljennöksenä. (Seppälä 2009, 20.)

Muissa tiedoksiantotilanteissa, varsinkin silloin, kun ne eivät kuulu oikeudenkäyntiin, tiedoksi annettava asiakirja on kahtena kappaleena, joista toinen palautetaan tiedoksiantotodistuksen kanssa toimeksiantajalle. (Seppälä 2009, 20.)

Verottaja ja vakuutusyhtiöt yleensä lähettävät tiedoksi annettavat asiakirjat, esimerkiksi konkurssiuhkaiset maksukehotukset, kahtena kappaleena. Jos kuitenkin asiakirja saapuu yhtenä kappaleena, haastemiehen tulee ottaa kopio tiedoksi annettavasta asiakirjasta. (Seppälä 2009, 20.)

Jos määräys tai päätös on annettu tiedoksi vastaajalle tuomioistuimen kansliassa tai istunnossa, hänen katsotaan saaneen siitä tiedon. Jos tiedoksiannon vastaanottaja pyytää tuomioistuimen antamaan tai lähettämään asiakirjan, johon kyseinen määräys tai päätös sisältyy, se pitää tehdä viipymättä. (Jokela 2002, 23.4.)

Tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi, kun vastaanottaja on allekirjoittanut tiedoksiantotodistuksen. Tiedoksiantotodistuksessa ilmoitetaan tiedoksiannon päivämäärä, paikkakunta ja vastaanottaja (Jokela 2002, 23.4). Siinä tapauksessa kun vastaanottaja ei suostu allekirjoittamaan vastaanottotodistusta, haastemies voi allekirjoittaa todistuksen vastaanottajan puolesta, jolloin tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi. Haastemiehen kirjallisella todistuksella katsotaan näytetyksi, että tiedoksianto on toimitettu todistuksen osoittamalla tavalla (OK 11:25).

5.2 Tiedoksiannossa tapahtuneen virheen korjaaminen

Riita-asioissa tiedoksiantomenettelyn lainmukaisuus on dispositiivinen eli tahdonvaltainen prosessin edellytys. Tämän takia tuomioistuin tutkii sitä ainoastaan silloin, kun tiedoksiannon saaja ei noudata annettua kehotusta tai tekee siitä väitteen silloin, kun hän ensimmäisen kerran käyttää asiassa puhevaltaa. Rikosasioissa tiedoksiantomenettelyn lainmukaisuus on ehdoton prosessinedellytys. (Jokela 2002, 23.7.)

Kun tiedoksiannosta huolehtii tuomioistuin, tiedoksiannon toimittamatta jääminen tai virheellinen toimittaminen ei aiheuta sitä, että tämän takia kanne jätettäisiin tutkimatta kantajan vahingoksi. Tuomioistuimen on huolehdittava uudesta tiedoksiantamisesta, jos tällaisessa tapauksessa asianosainen jää saapumatta tuomioistuimeen tai ei anna kirjallista vastausta tai lausumaa. (Jokela 2002, 23.7.)

Tuomioistuimen tulee lykätä käsittelyä tai asettaa uusi määräaika vastauksen tai lausuman antamiselle, jos asianosainen väittää, että tiedoksiantoa ei ole toimitettu määrätyssä ajassa tai se on toimitettu virheellisesti. Kun tiedoksianto on toimitettu virheellisesti ja vastaaja hakee takaisinsaantia yksipuoliseen tuomioon, on meneteltävä samalla tavalla. (Jokela 2002, 23.7.)

Jos poikkeuksellisesti kantaja huolehtii tiedoksiannosta, eikä toimita tuomioistuimelle todistusta haasteen tiedoksiannosta siihen mennessä, kun tuomioistuin alkaa käsittelemään asiaa, se jätetään siihen. Kun tuomioistuin on päättänyt itse huolehtia tiedoksiannosta tai silloin kun tuomioistuin on päättänyt pidentää määräaika kantajan perustellusta pyynnöstä tai silloin kun vastaaja on väitettä tekemättä vastannut pääasiaan, silloin menetellään toisella tavalla. (Jokela 2002, 23.7.)

Siinä tapauksessa kun asianosainen laiminlyö muun kuin haasteen tiedoksiannosta todistuksen toimittamista määräajassa tuomioistuimelle, se ei aiheuta asian käsittelemättä jättämistä, vaan tuomioistuimen tulee itse huolehtia tiedoksiannosta. Syynä tähän on se, että kun oikeudenkäynti on haastamisvaihetta pidemmällä voi laiminlyöntiin syylistyneen vastapuolella olla oikeus vaatia asiassa ratkaisua. (Jokela 2002, 23.7.)

6 TIEDOKSIANTOTAVAT

6.1 Postitiedoksianto

OK 11. luvun 3. §:ssä kerrotaan postitiedoksiannosta. Siinä tapauksessa kun tiedoksiannosta huolehtii tuomioistuin tai virallinen syyttäjä, tiedoksianto toimitetaan lähettämällä asiakirja postitse asianosaiselle joko saantitodistusta vastaan tai kirjeellä, jos oletetaan, että vastaanottaja saa tiedon asiakirjasta ja palauttaa todistuksen vastaanotamisesta määräpäivään mennessä. Postille on aina ilmoitettava, milloin viimeistään tiedoksiannon saantitodistusta vastaan tulee tapahtua. (Seppälä 2009, 21-22.)

Tavallisena kirjeenä ilman vastaanottotodistusta, tuomioistuin saa toimittaa muun asiakirjan kuin haasteen tiedoksiannon asianosaiselle hänen ilmoittamaansa osoitteeseen. Katsotaan, että asianosainen on saanut asiakirjasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun kirje on annettu kuljetettavaksi postille. Jos asianosaista tai jotain muuta henkilöä on henkilökohtaisesti kutsuttu saapumaan tuomioistuimeen tai tekemään jotain muuta henkilökohtaisesti, silloin postitiedoksianto ei saa käyttää. (Jokela 2002, 23.3.1.)

6.2 Kirjetiedoksianto

OK 11. luvun 3. a §:n puhutaan kirjetiedoksiannosta. Siinä tapauksessa, kun tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta, asiakirja (poikkeuksena on haasteen tiedoksianto) voidaan lähettää asianosaiselle postitse asianosaisen tuomioistuimelle ilmoittamaan osoitteeseen, esitutkinnassa poliisille ilmoitettu osoite ei ole riittävä. (Seppälä 2009, 22.)

Jos muuta tiedoksiantotapaa ei pidetä tarpeellisena, ilmoitus tuomioistuimen ratkaisun antamisesta voidaan lähettää tavallisena kirjeenä. (HE 123/2009, 3).

Asiakirjan katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun asiakirja on lähetetty postitse. Asiakirjaan merkitään päivämäärä, jolloin se on lähetetty postitse. (Seppälä 2009, 22.)

6.3 Haastemiestiedoksianto

OK 11. luvun 4. §:n mukaan jos tiedoksianto ei voitu toimittaa toisella tavalla tai pidetään todennäköisenä, että sitä ei saada toimitetuksi postitiedoksiannon avulla tai jos

siihen on joku erityinen syy, tiedoksiannosta huolehtii haastemies. Siinäkin tapauksessa jos tiedoksiannosta huolehtii asianosainen, käytetään haastemiestiedoksianto, jossa haastemies toimittaa tiedoksiannon henkilökohtaisesti vastaanottajalle tai OK 11. luvun 7. §:ssä tarkoitettulle henkilölle. (Seppälä 2009, 22.)

Tiedoksiannot, jotka on annettu haastemiehen hoidettavaksi, yleensä onnistuvat parhaiten. Haastemiestiedoksianto yleensä käytetään haasteen tiedoksiannossa summaarisissa asioissa. Vuonna 2007 oikeusministeriön haastetilastojen mukaan käräjäoikeuksissa oli tehty 255 625 summaarisen asian tiedoksiantoyritystä, joista onnistui 185 713 kappaletta eli 72,7 prosenttia. Näistä onnistuneista tiedoksiannoista 139 487 kappaletta eli 75,1 prosenttia oli annettu tiedoksi haastemiestiedoksiantona. (HE 123/2009, 5.)

Suurin osa haastemiestiedoksiannoista on sijaistiedoksiantoja. Vuonna 2008 (10-21 päivänä marraskuuta 2008) tehdyn selvityksen mukaan näitä on noin 20 prosenttia siviiliasioista. Summaaristen asioiden määrä on kasvanut selvästi viime vuosina, mutta haastemiestiedoksiannon ja postitiedoksiannon suhde on pysynyt melkein samanlaisena. (HE 123/2009, 5.)

Oikeusministeriössä tehdyn selvityksen mukaan tärkeimpinä syinä siihen, miksi käräjäoikeuksissa käytettiin haastemiestiedoksianto olivat muun muassa seuraavat: jos tiedoksiannon vastaanottajalla oli ollut muita velkomusasioita, jotka eivät onnistuneet postitse, käytettiin haastemiestiedoksianto. Jos uuden asian saapuessa tiedoksiannon vastaanottajalla oli muitakin velkomusasioita haastemiehellä tiedoksi annettavana, silloin myös käytettiin haastemiestiedoksianto. Vuokrasopimuksen purkua ja häätöä koskevat asiat sekä asiat, joissa vastaajana oli yritys, annettiin tiedoksi myös haastemiestiedoksiantona. (HE 123/2009, 6.)

6.4 Ilmoitustiedoksianto

OK 11. luvun 6. §:n mukaan vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon, jos hän on saanut tiedoksiannettavan määräyksen tai päätöksen tuomioistuimen kansliassa tai istunnossa. Vastaanottajan pyynnöstä on viipymättä toimitettava asiakirja, johon määräys tai päätös sisältyy. (Seppälä 2009, 22.)

6.5 Kuulutustiedoksianto

OK 11. luvun 9. ja 10. §:n mukaan jos vastaanottajan tai hänen tiedoksiannon vastaanottamista varten valtuuttamansa oleskelupaikasta ei ole tietoa, tulee tuomioistuimen huolehtia tiedoksiannosta kuuluttamalla. Kuitenkaan kuulutustiedoksiantoa ei saa käyttää rikosasioissa haasteiden antamisessa. (Seppälä 2009, 23.)

Kuulutustiedoksiantoa, ruotsiksi *delgivning genom kungörelse*, käytetään ”hätävarana” sellaisissa tapauksissa, joissa tiedoksianto on epäonnistunut muilla tavoilla. Esimerkiksi jos postitiedoksianto on epäonnistunut, se ei vielä oikeuta kuulutustiedoksiannon käyttöön. Kuulutustiedoksiantoa saadaan käyttää ainoastaan silloin, kun tuomioistuin on täysin vakuuttunut, että tiedoksiannon vastaanottajan asuinpaikasta ei ole tietoa. (Jokela 2002, 23.3.5.)

Yleensä kuulutustiedoksiantoa samoin kuin sijaistiedoksiantoa käytetään yleisissä tuomioistuimissa vain riita- ja hakemusasioissa. Kuulutustiedoksiannon käytöstä päättää tuomioistuin. (Jokela 2002, 23.3.5.)

Kuulutustiedoksianto toimitetaan julkaisemalla ilmoitus virallisessa lehdessä jonkin kuukauden ensimmäisessä numerossa. Asiakirja liitteiden kanssa pidetään nähtävillä tuomioistuimen kansliassa. Jos pidetään todennäköisenä, että asianomainen voi saada paremmin tiedon ilmoituksesta, se voidaan julkaista sanomalehdessä. Tuomioistuimen tulee päättää, milloin kuuluttaminen tulee kysymykseen sanomalehdessä ja missä sanomalehdessä ilmoitus tulee julkaista. (Jokela 2002, 23.3.5.)

Sen jälkeen kun ilmoitus tiedoksi annettavasta asiakirjasta on julkaistu lehdissä, se tulee viipymättä panna nähtäville tuomioistuimen ilmoitustaululle. Kun ilmoitus on julkaistu virallisessa lehdessä, katsotaan tiedoksiannon tapahtuneen. (Jokela 2002, 23.3.5.)

Silloin kun tiedoksianto on jo aikaisemmin samassa asiassa annettu tiedoksi kuuluttamalla samalle henkilölle, kuulutuksen julkistamista ei enää tarvita. Kun käytetään ”jatkokuulutusta” on riittävää, kun asiakirja on nähtävissä tuomioistuimen kansliassa sekä ilmoitustaululla. Tässä tapauksessa tiedoksiantohetkenä pidetään asiakirjan asettamista nähtäville tuomioistuimen kansliassa. (Jokela 2002, 23.3.5.)

Kuulutustiedoksiannon esimerkkitapauksena voidaan pitää KKO 2001:46 tapausta. Tässä tapauksessa 22.12.1994 Joensuun kärjäoikeudessa Suomen Yrityspankki Oy pani vireille velkomuskanteen Veijo Tahvanaista ja Tuula Kimaria vastaan. Kärjäoikeus oli yrittänyt tavoittaa Tahvanaista ja Kimaria lähettämällä asiakirjat postitse saantitodistusta vastaan pankin ilmoittamaan osoitteeseen Ruotsissa. Postitiedoksianto epäonnistui ja asiakirjat palautettiin kärjäoikeudelle. Tämän jälkeen kärjäoikeus päätti käyttää kuulutustiedoksiantoja. Tahvanainen ja Kimari eivät vastanneet määräajassa, minkä seurauksena kärjäoikeus hyväksyi kanteen antamalla yksipuolisen tuomion 28.11.1995. (Timonen 2001, KKO 2001:46.)

Tahvanainen ja Kimari kertoivat takaisinsaantihakemuksessa, että heillä oli vakituinen asunto Ruotsissa. Muutettuaan pankin kärjäoikeudelle ilmoittamasta osoitteesta, he olivat tehneet kaikki asianmukaiset muuttoilmoitukset. Takaisinsaantihakemuksen mukaan heitä olisi pitänyt yrittää tavoittaa haastetiedoksiannolla, eikä kärjäoikeudella ollut tarvetta ryhtyä kuulutustiedoksiantoon. Näin heitä ei ollut haastettu laillisesti. Näiden tietojen perusteella he vaativat yksipuolisen tuomion kumoamista ja kanteen tutkimatta jättämistä. (Timonen 2001, KKO 2001:46.)

Kärjäoikeus antoi tuomion 15.9.1998. Sen mukaan virheellisyys, joka oli tapahtunut tiedoksiannossa, oli korjaantunut sen jälkeen, kun vastaajat olivat saattaneet asian takaisinsaantihakemuksella kärjäoikeudessa uudelleen käsiteltäväksi. Kärjäoikeuden päätöksen mukaan tiedoksiannon virheellisyys oli ollut vähäinen, ja koska vastaajat jo takaisinsaantihakemuksellaan olivat esittäneet vaatimuksensa asiassa, ei ollut tarpeen asettaa erillistä uutta määräaikaa. Pääasian käsittelyssä Tahvanainen ja Kimari olivat myöntäneet kanteen oikeaksi, sen takia kärjäoikeus, viitaten OK 11. luvun 18. §:ään, hylkäsi takaisinsaantihakemuksen ja yksipuolinen tuomio jäi voimaan. (Timonen 2001, KKO 2001:46.)

Vastaajat valittivat Itä-Suomen hovioikeuteen toistaen takaisinsaantihakemuksensa. Hovioikeuden päätöksen (annettu 22.6.1999) mukaan tiedoksianto ei ollut tapahtunut OK 11. luvun 8. §:n mukaisesti. Koska kärjäoikeus oli toimittanut tiedoksiannon väärin, se ei ole korjaantunut vastaajien vahingoksi sillä, että he olivat hakeneet takaisinsaintia yksipuoliseen tuomioon. Hovioikeus kumosi sekä kärjäoikeuden tuomion että yksipuolisen tuomion. (Timonen 2001, KKO 2001:46.)

Valituslupa korkeimpaan oikeuteen myönnettiin omaisuudenhoitoyhtiö Arsenal – SSP Oy:lle, jolle yksipuolisella tuomiolla maksettavaksi tuomitut saatavat oli siirretty. Yhtiö vaati hovioikeuden tuomion kumoamista ja asian jättämistä käräjäoikeuden tuomion varaan. Vastaajat Tahvanainen ja Kimari vastasivat yhtiön valitukseen ja vaativat sen hylkäämistä. (Timonen 2001, KKO 2001:46.)

Korkeimman oikeuden ratkaisun (annettu 7.5.2001) mukaan tässä asiassa ei ollut edellytyksiä käyttää kuulutustiedoksiantoa vain sillä perusteella, että postitiedoksianto oli epäonnistunut. Käräjäoikeus ei voinut jättää kannetta tutkimatta tiedoksiannon virheellisyyden vuoksi. Käräjäoikeuden olisi pitänyt takaisinsaantihakemuksen johdosta menetellä OK 11. luvun 18. §:n 2. momentin mukaisesti. Korkeimman oikeuden tuomiolauselman mukaan hovioikeuden tuomio kumottiin ja asia jätettiin käräjäoikeuden tuomion lopputuloksen varaan. (Timonen 2001, KKO 2001:46.)

6.6 Sijaistiedoksianto

Sijaistiedoksiannolla OK 11. luvun 7. §:n mukaan tarkoitetaan asiakirjan toimittamista jollekin asianomaisen lähipiiriin kuluvalle henkilölle säilyttäväksi sitä hallussaan tietyn määräajan, jolloin tiedoksiannon vastaanottaja voi hakea sen saatuaan haastemiehen ilmoituksen. (Seppälä 2009, 24.)

Sijaistiedoksiannosta, ruotsiksi surrogatdelgivning, on kysymys silloin, kun haastemies on etsinyt asianomaista henkilöä tuloksetta. Asianomaisella henkilöllä tulee olla tiedossa oleva asuinpaikka Suomessa, eikä tiedoksiannon vastaanottajalla ole ketään muuta, jolla olisi oikeus hänen puolestaan vastaanottaa tiedoksianto. Tämän lisäksi edellytyksenä on se, että voidaan päätellä asianomaisen välttelevän tiedoksiantoa. (Jokela 2002, 23.3.4.)

Tämäkin tiedoksiantotapa kohdistuu ainoastaan tiedoksiannon vastaanottajaan. Henkilöllä, jolle asiakirja annetaan säilyttäväksi, ei ole minkäänlaista toimittamisvelvollisuutta, mutta hänen tulee olla vähintään 15-vuotias. Kuitenkaan haastetta ei anneta tiedoksi kenellekään samassa taloudessa asuvalle tai yrityksen palveluksessa olevalle taikka poliisiviranomaiselle. (Seppälä 2009, 24.)

Vastaus kysymykseen voidaanko tietty asiakirja antaa tiedoksi sijaistiedoksiantonä, löytyy oikeudenkäymiskaaren 11. luvusta. Siinä tapauksessa, että kysymyksessä on

oikeudenkäynnin sisäinen tiedoksianto, sijaistiedoksiantoa voidaan käyttää, mikäli sitä ei ole kielletty. Ennen sijaistiedoksiannon käyttöä haastemiehen tulee tarkistaa, mitä asiasta on säädetty. Näin esimerkiksi sijaistiedoksiannon käyttö on kielletty rikosasioiden vastaajan haastamisessa. (Seppälä 2009, 24). Sijaistiedoksiantoa ei saa myöskään käyttää piileskelevää velallista haastettaessa konkurssiasioissa, eikä myöskään silloin kun tuomioistuimella velvoittaa asianosaisen tai muun henkilön saapumaan tuomioistuimeen henkilökohtaisesti tai tekemään jotain muuta henkilökohtaisesti. Sijaistiedoksiannolla ei voi myöskään kutsua todistajaa ja asiantuntijaa tuomioistuimeen. (Jokela 2002, 23.3.4.)

OK 11. luvun 27. §:n mukaan, jos muualla ei ole säädetty toisin, tulee noudattaa oikeudenkäymiskaaren 11. lukua. Jos muualla on säädetty toisin, tulee noudattaa tätä erityislakia tai -säännöstä. Sijaistiedoksianto ei ole mahdollinen, jos erityislaissa annetut ohjeet eivät salli sitä. Toisaalta, jos asiaa koskevassa säännöksessä jotenkin viitataan oikeudenkäymiskaaren 7. §:ään, silloin voidaan käyttää sijaistiedoksiantoa. (Seppälä 2009, 24.)

Sijaistiedoksiantoa käytetään yleisissä tuomioistuimissa yleensä vain riita- ja hakemusasioissa. Samantapaista tiedoksiantotapaa käytetään myös hallintoasioissa. (Jokela 2002, 23.3.4.)

Sijaistiedoksiannosta lähetetään ilmoitus postitse tiedoksiannon saajalle. Kun ilmoitus on annettu postin kuljetettavaksi, katsotaan, että tiedoksianto on tapahtunut. (Jokela 2002, 23.3.4.)

6.6.1 Esimerkkitapaus 1

KKO 2006:69: Tässä tapauksessa kysymys oli siitä, että matkaviestinpalveluita tarjoavalla yrityksellä X oli erääntyneitä saatavia A:ta kohtaan, yhtiö X peri näitä saatavia A:lta kanteella käräjäoikeudessa. Väestörekisterin mukaan A oli ilmoittanut osoitteeseen postilokero-osoitteen eikä hänellä ollut varsinaista asuinsoitetta. Haastemies ei ollut saanut vastausta A:lta, vaikka hän oli lähettänyt yhteydenottopyyntöjä postilokero-osoitteeseen. Haastemies väitti myös, että hän oli yrittänyt soittaa A:lle, mutta A ei ollut vastannut puheluihin. Näin haastemies päätteli, että A vältteli tiedoksiantoa ja toimitti A:lle sijaistiedoksiannon. (Timonen 2007, KKO 2006:69.)

Käräjäoikeudessa kanne hyväksyttiin yksipuolisella tuomiolla, koska A ei ollut vastaanottanut kanteeseen määrääjassa. A puolestaan oli vaatinut hovioikeudessa yksipuolisen tuomion poistamista tuomiovirheen perusteella, koska kertomansa mukaan hän ei ollut saanut tiedoksi haastehakemusta eikä hänellä ollut mahdollisuutta tulla kuulluksi. (Timonen 2007, KKO 2006:69.)

Korkeimmassa oikeudessa pohdittiin, täyttyivätkö sijaistiedoksiannon käyttämisen edellytykset. A:n mukaan tiedoksiantoa ei voitu suorittaa sijaistiedoksiantona, koska haastemiehellä oli tiedossa ainoastaan A:n postilokero-osoite, asuinosoitetta tai asuinpaikkaa haastemies ei ollut tiennyt. Haastemies kertoi, että hän oli soittanut A:lle ja on lähettänyt kaksi kirjettä viikon välein. A vastasi, että hän ei ollut saanut puheluita haastemieheltä ja hän oli saanut kirjeet määrääjän jälkeen. (Timonen 2007, KKO 2006:69.)

Korkeimman oikeuden päätöksen mukaan tässä asiassa oli jäänyt epäselväksi, oliko haastemies soittanut A:lle vai ei. Päätöksen mukaan ei voitu tehdä johtopäätöstä, että A olisi vältellyt tiedoksiantoa, ainoastaan sen perusteella, että kahteen viikon välein lähetettyyn kirjeeseen ei ollut vastattu. Koska haastemiehellä ei ollut tietoa A:n oleskelupaikasta ja kirjeet oli lähetetty kesälomakaudella, niin A:lla ei ollut velvollisuutta vastata yhteydenottopyyntöihin. Näiden perusteluiden avulla korkein oikeus katsoi, että edellytyksiä sijaistiedoksiantoon ei ollut ja käräjäoikeuden yksipuolinen päätös oli poistettu. (Timonen 2007, KKO 2006:69.)

6.6.2 Esimerkkitapaus 2

Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiehet joutuvat usein käyttämään sijaistiedoksiantoa. Esimerkki tällaisesta tapauksesta on, kun haastemies tuli käymään tiedoksiannon vastaanottajan luona ja näki hänet kotipihallaan, mutta kun haastemies peruutti autolla pihalle, asiakas luikki varastoon lukkojen taakse piiloon eikä sieltä suostunut tulemaan pois. Haastemies antoi haasteen saman tien terassilla olleelle tiedoksiannon vastaanottajan aviopuolisolle OK 11. luvun 7. §:n mukaisesti eli sijaistiedoksiantona välttelevälle haastettavalle.

6.7 Tiedoksianto ulkomaille

OK 11. luvun 8. §:ssä puhutaan tiedoksiannon toimittamisesta ulkomaille asianomaiselle, jonka osoite siellä on tiedossa sekä myös silloin, kun tiedoksiannon vastaanottajan osoitteesta ulkomailla voidaan saada tieto. Tiedoksiannosta ulkomaille huolehtii tuomioistuimien tuleekin myös kertoa määräpäivä, johon mennessä asiakirjat on annettava tiedoksi. (Jokela 2002, 23.5.)

Vuonna 1974 Pohjoismaiden kesken on tehty sopimus tiedoksiantojen toimittamisesta. Tämän sopimuksen mukaan tiedoksiantopyynnöt muihin Pohjoismaihin yleensä lähetetään sille viranomaiselle, joka on velvoitettu antamaan oikeusapua tiedoksiannon toimittamisessa. (Jokela 2002, 23.5.)

Aikaisempaa yksinkertaisemmasta menettelystä siviili- tai kauppaoikeudellisten asioiden tiedoksiannossa on sovittu EU:n jäsenvaltioiden välillä 31.5.2001. Tämän sopimuksen mukaan tiedoksiannettavat asiakirjat lähetetään suoraan vastaanottavalle viranomaiselle, joka toimittaa asiakirjat joko oman maansa lain mukaisesti tai lähettäjän pyytämien menettelyin, jos se ei ole vastaanottajan maan lainsäädännön vastaista. (Jokela 2002, 23.5.)

Suomen laissa ei ole tarkoin säädetty tiedoksiannon toimittamisesta ulkomaille. Näin tulee noudattaa kansainvälisen prosessioikeuden sääntöä. Tämän säännön mukaan, jos tiedoksianto on annettu tiedoksi vastaanottajan maan lainsäädännön mukaisesti ja tämä menettely ei ole ristiriidassa Suomen lainsäädännön kanssa, tiedoksianto katsotaan päteväksi. (Jokela 2002, 23.5.)

6.8 Sähköinen tiedoksianto

Uudet sähköistä tiedoksiantoa koskevat säännökset tulivat voimaan 1.12.2010. Uudistusten avulla pyritään luomaan lainsäädännölliset puitteet sähköisen asioinnin osalta monipuolisemmiksi ja tehokkaammiksi. Säännösten mukaan viranomaisten mahdollisuudet lähettää asiakirjoja ja päätöksiä sähköisenä tiedoksiantonä, esimerkiksi sähköpostitse, laajenevat. Sähköistä tiedoksiantoa voidaan käyttää tilanteissa, joissa muuten käytettäisiin postitiedoksiantoa eli asiakirja lähetettäisiin tavallisena kirjeenä. (Viranomaisten mahdollisuus käyttää sähköistä tiedoksiantoa laajenee 4.11.2010.) Muun

muassa Kela, Verohallinto ja tuomioistuimet lähettävät tällaisia asiakirjoja. (Sähköistä tiedoksiantoa lisätään 26.8.10).

Sähköinen tiedoksianto edellyttää aina asianosaisen suostumusta. Vastaanottaja voi halutessaan jatkossakin saada asiakirjan postitse. (Viranomaisten mahdollisuus käyttää sähköistä tiedoksiantoa laajenee 4.11.2010.)

Käyttäessään sähköistä tiedoksiantoa, viranomaisen tulee huolehtia asioinnin tietoturvallisuudesta ja henkilötietojen suojasta. Siinä tapauksessa, että vastaanottajan yksityisyyden suojaaminen vaatii erilaista menettelyä, tiedoksiantoa sähköpostitse ei saa käyttää. Silloin voidaan käyttää todisteellista sähköistä tiedoksiantoa. Todisteellisessa tiedoksiannossa viranomaisen tulee kertoa vastaanottajalle mistä asiakirja on noudettava, esimerkiksi viranomaisen osoittamalta palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta. Asiakirjaa noutaessaan vastaanottajan on tunnistauduttava. (Viranomaisten mahdollisuus käyttää sähköistä tiedoksiantoa laajenee 4.11.2010.)

7 PUHELINTIEDOKSIANTO

Kaikissa yleisissä tuomioistuimissa 1.6.2010 alkaen puhelintiedoksianto otettiin käyttöön yleisenä tiedoksiantotapana. Uudistuksen tarkoituksena oli vähentää henkilökoh-taisen haastemiestiedoksiannon käyttöä riidattomissa velkomusasioissa. (Oikeushal-linnon tiedotuslehti OHOI 2/2010, 37.) Riidattomia velkomusasioita ovat esimerkiksi pikavippilainat ja maksamattomat puhelinlaskut (Kemppainen 3.9.2010).

Uudistuksen myötä tuomioistuimet voivat puhelintiedoksiannon kautta toimittaa kut-sun oikeudenkäyntiin tai muun tiedoksiannon asianosaiselle tai todistajalle. Haaste voidaan antaa tiedoksi puhelimitse ainoastaan riidattomissa velkomusasioissa. Tiedok-siannon toimitettua puhelimitse, on lähetettävä vastaanottajalle kirjallinen vahvistus. (Oikeushallinnon tiedotuslehti OHOI 2/2010, 37.)

Ennen uudistuksen voimaantuloa puhelintiedoksiantoa on käytetty ainoastaan hovioi-keuksissa annettaessa tiedoksi kutsua pääkäsittelyyn. (Oikeushallinnon tiedotuslehti OHOI 2/2010, 37.)

Puhelintiedoksiantouudistuksen päätavoitteena on säästöt. Kainuun käräjäoikeuden käräjätuomarin Heino Hutun mukaan puhelintiedoksianto säästää haastemiesten työ-

aikaa valtavasti laajassa maakunnassa. Käräjätuomarin mukaan yksin autolla ajaminen vähentyy tuhansilla kilometreillä vuositasolla. (Rönty 2.8.2010.) Henkilökohtainen haastemiestiedoksianto maksaa keskimäärin 23 euroa, kun taas puhelintiedoksianto vain muutaman euron. (Kemppainen 3.9.2010).

7.1 Työryhmän mietintö

29.5.2008 oikeusministeriö asetti työryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä ehdotus tiedoksianto oikeudenkäynnissä koskevan sääntelyn tarkistamiseksi. Vastauksia pyydettiin yhteensä 43 viranomaiselta, yhteisöltä ja asiantuntijalta. Vastauksia saatiin yhteensä 32. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 9-10.)

Esityksen tavoitteena oli tehostaa tiedoksianto oikeudenkäynnissä. Ehdotuksen tarkoituksena oli henkilökohtaisen haastemiestiedoksiannon käytön vähentäminen erityisesti summaarisissa velkomusasioissa. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 9.)

Työryhmän mietinnössä keskeisimmäksi uudistukseksi ehdotettiin puhelintiedoksiannon ottamista käyttöön yleisenä tiedoksiantotapana. Ehdotuksen mukaan puhelintiedoksianto voitaisiin käyttää erilaisten asiakirjojen tiedoksiannossa, kuitenkin poikkeuksena olisi haasteen tiedoksianto, jota ei saisi antaa tiedoksi puhelimitse. Puhelintiedoksianto saisi käyttää summaarisissa, tietyn määräistä saamista koskevissa, kantajan riidattomaksi ilmoittamissa velkomusasioissa. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 9.)

Ehdotuksen mukaan puhelintiedoksianto voitaisiin käyttää ensisijaisena tiedoksiantotapana ennen todisteellista postitiedoksianto. Käräjäoikeuden haastemiehen tai asianomaisen tuomioistuimen virkamiehen tehtävänä olisi hoitaa puhelintiedoksianto. Vahvistus tiedoksiannosta lähetettäisiin oikeusturvan vuoksi sähköisesti tai kirjallisesti vastaanottajan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 9.)

Työryhmä ehdotti myös muidenkin sähköisten viestintävälineiden kuin puhelimen käytön lisäämistä tiedoksiannossa, jolloin sähköisesti voitaisiin myös toteuttaa vastaanottotodistusta vastaan tapahtuvaa todisteellista tiedoksianto. Kuitenkin sähköistä tiedoksiantotapaa voitaisiin käyttää ainoastaan silloin, kun vastaanottaja on itse ilmoit-

tanut sähköisen osoitteensa. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 9.)

Tämän lisäksi työryhmä ehdotti, että haastemiestiedoksiannon toissijaisuutta korostettaisiin. Sitä voitaisiin käyttää ainoastaan silloin, kun on ensin yritetty todisteellista posti- tai sähköpostitiedoksiantoa ja/tai puhelintiedoksiantoa, joka ei ole onnistunut. Kuitenkin kiireellisissä tilanteissa voitaisiin käyttää suoraan haastemiestiedoksiantoa. Työryhmä ehdottaa myös, että asianosaisen asiamies voisi antaa tiedoksi, haastemiehen sijaan, haasteen tai muun asiakirjan riita-asiassa henkilökohtaisesti. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 9.)

Mietinnössä myös ehdotettiin oikeudenkäyntimaksujen porrastamista tiedoksiantotavan mukaan. Porrastamisen tulisi olla kustannusvastaavuusperiaatteen mukaista. Jos tuomioistuimien käyttäisi ensisijaista tiedoksiantotapaa, posti-, puhelin- tai sähköpostitiedoksiantoa, se maksaisi 69 euroa. Jos taas tuomioistuimien joutuisi käyttämään haastemiestiedoksiantoa, se maksaisi 89 euroa. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 10.)

7.1.1 Arviot työryhmän ehdotuksista

Työryhmä sai yhteensä 32 vastausta lausunnonantajilta. Vastaajat melkein yksimielisesti pitivät työryhmän ehdotuksia positiivisina ja kannatettavina. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 11.)

Sisäasiainministeriö piti työryhmän esityksen kokonaisuutta hyvänä, kuitenkin sisäasiainministeriön mukaan ehdotetut keinot eivät helpota tiedoksiantoa vaikeissa tapauksissa, joten ehdotuksella ei ole suoranaista vaikutusta haastemiesten ja poliisien työhön. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 11.)

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies piti ehdotuksen peruslinjauksia onnistuneina. Kuitenkin hänen mielestään oikeudenmaksujen porrastaminen tiedoksiantotavan mukaan on hieman ongelmallinen uudistus. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 11.)

Helsingin hovioikeuden mukaan puhelintiedoksiannon käyttäminen myös muissa tuomioistuimissa on perusteltua hovioikeuden hyvien kokemusten myötä. Helsingin

hovioikeuden mukaan kuitenkin ei ole tarvetta erillisen tiedoksiantotodistuksen lähettämiseksi puhelintiedoksiannossa. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 11.)

Kouvolan hovioikeus suhtautui ehdotettuihin uudistuksiin myönteisesti yhtä jäsentä lukuun ottamatta. Tämä jäsen piti esitettyjä ehdotuksia tehottomina, varsinkin puhelintiedoksiannon ja asianosaisen tiedoksiantomahdollisuuksien laajentamisen osalta. Tämän lisäksi Kouvolan hovioikeus kiinnitti huomiota tietoturvaongelmiin sähköisten tiedoksiantotapojen kohdalla. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 12.)

Rovaniemen hovioikeus suhtautui esitykseen pääosin myönteisesti. Kuitenkin Rovaniemen hovioikeudessa kiinnitettiin huomiota hankkeen taloudellisiin vaikutuksiin sekä siihen, että uudistuksen seurauksena tulonsiirto keskittyisi muilta alueilta pääkaupungin tarpeisiin. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 12.)

Espoon kärjäoikeuden mukaan pitäisi kiinnittää huomiota haastemiesten ja muiden tiedoksiantoja hoitavien ammattitaitoiseen koulutukseen. Kärjäoikeus pohti myös sitä, että tiedoksiantotilanteissa voi ilmetä ongelmia, jotka voisivat hidastaa tai estää puhelintiedoksiantoa, siksi tiedoksiantojen tehostuminen puhelintiedoksiantojen avulla summaarisissa asioissa on epävarmaa. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 12.)

Helsingin kärjäoikeuden mielestä haastemiesten tulisi olla puhelintiedoksiannon ensisijaisia suorittajia. Kärjäoikeuden mukaan puhelintiedoksianto lisäisi haastemiesten keinovalikoimaa suorittaa tiedoksianto sekä se soveltuisi erittäin hyvin summaarisen velkomushaasteen tiedoksiantotavaksi. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 12.)

Joensuun kärjäoikeus kiinnitti huomiota aikarajoihin, joita pitäisi tarkentaa puhelintiedoksiannossa tiedoksiannetun kutsun tai vastaavan asiakirjan lähettämiseksi postitse. Oulun kärjäoikeuden mukaan oikeudenkäyntimaksujen porrastaminen saattaisi pidentää asioiden käsittelyaikoja. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 12.)

Päijät-Hämeen käräjäoikeuden (ent. Lahden käräjäoikeus) mielestä ehdotetut uudistukset ovat hyviä ja toteuttamiskelpoisia. Ehdotetut uudistukset vastaavat käräjäoikeudessa jo käytössä olevia työtapoja. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 13.)

Lapin käräjäoikeus kiinnitti huomiota saamenkielisten kieliongelmiin, käräjäoikeuden mukaan saamelaisten kohdalla puhelintiedoksiantoa ei pystyittäisi käyttämään. Lapin käräjäoikeus huomauttaa, että puhelintiedoksiantotilanteessa tulisi varmistaa, että vastaanottaja on Suomen puolella, eikä rajanaapureiden alueella. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 13.)

Tampereen käräjäoikeus katsoi, että haasteen puhelintiedoksiantotilanteessa yhteydessä riittäisi suppea haasteen sisällön selittäminen. Käräjäoikeuden mukaan myös puhelintiedoksiannon käyttäminen laajoissa riita-asioissa olisi kannatettava uudistus. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 13.)

Turun käräjäoikeus piti puhelintiedoksiantoa kannatettavana ehdotuksena, mutta käräjäoikeuden mielestä puhelintiedoksianto ei ratkaise kokonaan voimavarojen riittämättömyyttä, joka syntyy summaaristen tiedoksiantojen määrän kasvusta. Tämän lisäksi Turun käräjäoikeus suhtautui kriittisesti oikeudenkäyntimaksujen porrastamiseen. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 14.)

Vantaan käräjäoikeuden haastemies Harri Lahtisen mukaan haastemiesten työ määrää ei tulisi vähentymään uudistuksen myötä, eikä kokonaissäästöstä tule odotetun suuruista. Lahtisen mukaan, ainakaan Vantaan käräjäoikeudessa, haastemiehet eivät pysty hoitamaan summaaristen asioiden puhelintiedoksiantoja nykyisillä resursseilla. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 14.)

Turun yliopiston prosessioikeuden professori Antti Jokelan mukaan uudet käytännöt voidaan toteuttaa ehdotuksen mukaisesti. Professori piti ehdotettuja tiedoksiantosäännöksiä aikaisempaa joustavampina ja katsoi niiden lisäävän valinnanvapautta tiedoksiantojen toimittamisessa. Hänen mukaansa uudistusten myötä tiedoksiantojen vaatima työ määrä ja oikeudenkäynnin kustannukset tulisivat vähenemään ja juttujen käsittelyajat tulisivat lyhenemään. Professori Jokela oli sitä mieltä, että tiedoksiannon vastaanottajan oikeusturva oli esityksessä otettu hyvin huomioon. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 15.)

7.1.2 Puhelintiedoksiannosta yleisenä tiedonantotapana

Suurin osa vastaajista piti puhelintiedoksiannon käyttöönottoa hyödyllisenä uudistuksena. Oikeusturvakysymykset, epäily haastemiestiedoksiantojen määrän vähenemisestä sekä resurssisäästöjen toteutuminen herättivät eniten pohdintaa lausunnonantajien keskuudessa. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 16.)

7.1.3 Puhelintiedoksiannon käyttöala

Tampereen käräjäoikeuden mukaan puhelintiedoksiantoa voitaisiin myös yrittää käyttää vaikeaselkoisissa, laajoissa ja juridisesti monimutkaisissa haastehakemuksissa. Syynä tähän ehdotukseen on se, että tällaisissa laajoissa riita-asioissa haastehakemuksista selonottaminen usein jää haastettavalle. Professori Jokelan mielestä, kun puhelintiedoksiannosta saadaan enemmän kokemuksia, voitaisiin pohtia puhelintiedoksiannon käytön laajentamista myös haasteiden tiedoksiantoihin muissakin kuin summaarisissa asioissa. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 16.)

7.1.4 Oikeusturvanäkökohdat

Helsingin, Kouvolan, Rovaniemen, Turun ja Vaasan hovioikeudet eivät ole kohdanneet oikeusturvaongelmia puhelintiedoksiantojen kanssa, hovioikeuksien kokemukset puhelintiedoksiannoista ovat olleet positiivisia. Helsingin oikeusaputoimiston ja Espoon käräjäoikeuden mielestä puhelintiedoksiannon käytölle tulisi harkita euromääräistä rajaa. Professori Jokelan mukaan ehdotettu puhelintiedoksianto on sopivasti rajoitettu, ettei tiedoksiannon vastaanottajan oikeusturvan pitäisi vaarantua. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 16.)

Kuluttajavirasto katsoi puhelintiedoksiantoa velallisen näkökulmasta, kuluttajaviraston mielestä uudistus on sopiva ratkaisu esimerkiksi tilanteissa, joissa velallisen asioiden hallintakyky on heikentynyt. Silloin voidaan puhelimesta vastata tiedoksiannon vastaanottajan esittämiin kysymyksiin sekä vapaamuotoisesti selittää asiaa. Tiedoksiannon vastaanottajalla on paremmat edellytykset ymmärtää asian sisältö ja merkitys, kun puhelintiedoksiannon perillemeno varmistetaan kirjeitse. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 17.)

Vara- ja Oikeusnotaariliitto ry pohti sitä, että tiedoksiantajan voisi olla vaikea huolehtia siitä, että tiedoksiannon vastaanottaja ymmärtää oikein tiedoksiannon sisällön, sekä siitä onko vastaanottaja oikeustoimikelpoinen. Vara- ja Oikeusnotaariliitto ry toi esille myös sen, että puhelintiedoksiantoa voi olla vaikea käyttää prepaid-liittymää käyttävien kohdalla. Jyväskylän kärjäoikeus kiinnitti huomiota siihen, että summaaristen asioiden vastaajista suuri osa on sellaisia, joiden puhelinnumero ei ole tiedossa tai heidän käytössään on prepaid-liittymiä, joiden jäljittäminen on vaikeaa. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 17.)

Suomen haastemiehet JHL ry:n mukaan eräissä tilanteissa puhelinnumeroiden hankkiminen puhelintiedoksiannossa voi olla hankalaa. Myös vastaajien kielitaidottomuus puhelintiedoksiannossa voi olla ongelmallista. Lapin kärjäoikeus kiinnitti myös huomiota kieliongelmaan, koska Lapin kärjäoikeudella ei ole kaikkia kolmea eri saamen kieltä täydellisesti osaavia haastemiehiä ja muita virkamiehiä. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 17.)

7.1.5 Haastemiehen asema puhelintiedoksiannon suorittavana tahona

Vaasan hovioikeuden mukaan haastemiehillä on parhaat edellytykset arvioida, mitä tiedoksiantotapaa, milloinkin tulee käyttää, siksi myös päävastuu puhelintiedoksiannosta pitäisi olla haastemiehillä. Helsingin kärjäoikeus oli samaa mieltä, haastemielheltä, joka hoitaa puhelintiedoksiantoa, vaaditaan arviointia, onko tiedoksiannon vastaanottaja ymmärtänyt tiedoksiannon merkityksen vai ei. Siinä tapauksessa, että puhelintiedoksianto ei onnistuisi, siirtyminen haastemiestiedoksiantoon olisi nopeampaa ja joustavampaa. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 17.)

Jyväskylän kärjäoikeus katsoi, että haastemiesten tulisi huolehtia puhelintiedoksiannoista sekä mahdollisista jatkotoimenpiteistä. Päijät-Hämeen kärjäoikeus (ent. Lahden kärjäoikeus) oli sitä mieltä, että puhelintiedoksianto jää haastemiesten hoidettavaksi, koska summaaristen asioiden määrä on lisääntynyt viime vuosina siinä määrin, että jutturyhmällä, joka hoitaa summaarisia asioita, ei ole aikaa tavoitella puhelimella vastaajia. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 18.)

Turun kärjäoikeus muistutti siitä, että haastemiehille pitäisi maksaa toimenpidepalkkiota, jos puhelintiedoksianto jää haastemiehille hoidettavaksi. Suomen haastemiehet

JHL ry oli samaa mieltä Turun käräjäoikeuden kanssa tiedoksiantopalkkion maksamisen järkevyydestä. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 18.)

7.1.6 Puhelintiedoksiannon käyttöönoton vaikutukset haastemiesten työmäärään

Tampereen käräjäoikeuden ja Keskuskauppakamarin mielestä jos haastemiehillä puhelintiedoksiannon ansiosta kuluisi vähemmän aikaa summaaristen riita-asioiden haasteisiin, niin mahdollisesti haastemiehillä jäisi enemmän resursseja haastavampien tiedoksiantojen suorittamiseen. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 18.)

Oulun käräjäoikeus taas katsoi, että puhelintiedoksianto voisi tuoda joustavuutta, vähentää kustannuksia sekä olla hyvänä apuna kiireellisissä asioissa. Kuitenkaan käräjäoikeus ei ollut varma siitä, että haastemiestiedoksiantojen määrää vähenisi, koska asian selittäminen tiedoksiannon vastaanottajalle puhelimitse sekä sen jälkeen asiakirjan lähettäminen vastaanottajan ilmoittamaan osoitteeseen voivat viedä paljon työaika. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 18.)

Kouvolan hovioikeuden mukaan puhelintiedoksianto ei tuo merkittäviä henkilösäästöjä, sillä tulevia työ- ja kustannussäästöjä voidaan pitää marginaalisina. Vaasan hovioikeus katsoi, että puhelintiedoksiannot vaativat saman verran neuvontaa ja ohjausta kuin haastemiestiedoksiannot, joten haastemiehen työmäärän vähenemistä on yliarvioitu. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 18.)

Espoon käräjäoikeus ei ollut varma siitä, että uudistus keventäisi tuomioistuimen tiedoksiantomenettelyä odotetulla tavalla. Helsingin käräjäoikeuden mielestä puhelintiedoksianto vie enemmän aikaa kuin tavallinen haastemiestiedoksianto ja ilman huomattavia henkilöresurssien lisäyksiä summaarisia velkomusasioita hoitavat henkilöt eivät pysty huolehtimaan myös puhelintiedoksiannosta. Turun käräjäoikeus oli sitä mieltä, että puhelintiedoksianto ei varsinaisesti vähentäisi haastemiesten työmäärää. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 18.)

7.1.7 Muita puhelintiedoksiantoon liittyviä huomioita

Helsingin käräjäoikeuden mukaan, jos kaikki muut puhelintiedoksiannon käyttämisen edellytykset täyttyvät, silloin ei välttämättä tarvitsisi saada vastaanottajan suostumus-

ta. Vantaan käräjäoikeuden mielestä taas vastaanottajan suostumusta tarvittaisiin ainoastaan haasteasiakirjojen tiedoksiannossa. Helsingin hovioikeus katsoi, että puhelintiedoksiannon suostumusedellytys täyttyy jo silloin, kun vastaanottaja osallistuu puhelinkeskusteluun. Tämän lisäksi hovioikeus katsoi, että erillisen tiedoksiantotodistuksen laatiminen puhelintiedoksiannosta ei ole tarpeellista, vaan sähköiseen asiainhallintaan tehty merkintä puhelusta olisi riittävä. Todistus lisäisi vain henkilökunnan työmäärää, eikä olisi tarpeen vastaanottajan oikeusturvan kannalta. (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 18-19.)

Kouvolan hovioikeuden eri mieltä olleen jäsenen mielestä ”*haasteen puhelintiedoksianto koskeva ehdotus ei ole vastaajan haastamisen osalta Suomea sitovan Parlamentin ja neuvoston asetuksen (805/2004) mukainen. Suomalainen tuomio ei olisi näissä tapauksissa täytäntöönpantavissa muissa EU-maissa.*” (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3, 19.)

7.2 Hallituksen esitys Eduskunnalle

Oikeusministeriö on valmistellut puhelintiedoksiannon mahdollistavaa oikeudenkaaren muutosta vuosia. Lain valmistelua on nopeuttanut lama. (Rönty 2.8.2010.)

Hallitus hyväksyi puhelintiedoksianto koskevat lakiehdotukset 10.09.2009 ja esitys annettiin eduskunnalle presidentin esittelyssä 11.9.2009. (Puhelintiedoksianto korvaa haastemiehen, verkkouutiset, 10.9.2009.) Eduskunta hyväksyi lainmuutoksen vuoden 2010 huhtikuun lopussa. Perussuomalaisten mielestä puhelintiedoksianto ei olisi pitänyt sallia, koska niissä voi helposti syntyä väärinkäsityksiä, virheitä ja erehtymisiä. Lakimuutoksen negatiivisena puolena pidettiin velallisen oikeusturvan heikkenemistä, koska tavalliset kansalaiset ovat usein perehtymättömiä lakiasioihin. (Velallinen voi saada jatkossa haasteen puhelimitse 23.4.2010.)

7.2.1 Hallituksen esityksen tavoitteet

Hallituksen esityksen tavoitteena oli tehostaa tiedoksianto oikeudenkäynneissä. Esityksessä sanottiin, että tarkoituksena on, että asiakirjoja voitaisiin antaa tiedoksi vähemmän raskaalla menettelyllä kuin aiemmin. Pää tavoitteena oli henkilökohtaisen haastemiestiedoksiannon käytön vähentäminen summaarisissa asioissa. (HE 123/2009, 8.)

Tavoitteita pyrittiin saavuttamaan monipuolistamalla tuomioistuinten käytettävissä olevia tiedoksiantotapoja, koska jokaisessa asiassa pitäisi valita tilanteeseen sopiva tiedoksiantotapa. Puhelinta ja muita sähköisiä viestintävälineitä pitäisi käyttää laajemmin tiedoksiannoissa. Myös asianosaisten asemaa vahvistettiin. (HE 123/2009, 8.)

Ehdotetut keinot eivät kuitenkaan pystyneet helpottamaan tiedoksiantoa vaikeissa tapauksissa, joten rikosasioissa tiedoksiantaminen jätettiin haastemiehen ja poliisin tehtäväksi. Ehdotetut keinot kuitenkin pystyvät keventämään tavanomaisia tiedoksiantotehtäviä, minkä seurauksena olisi voimavarojen vapauttaminen vaikeiden tapausten hoitamiseen. Tämä puolestaan edistäisi oikeudenkäyntien joutuisuutta ja sujuvuutta. (HE 123/2009, 8.)

Hallituksen esityksen mukaan harkittaessa uusia tiedoksiantokeinoja on otettava huomioon useita reunaehtoja. Tärkeänä kohteena on pidettävä vastaanottajan oikeusturvaa, josta viranomaisen on erityisesti huolehdittava. Asianosaisen oikeus tulla kuuluksi on toteuduttava. Käsiteltäessä sähköisiä viestintävälineitä on huomioitava muun muassa tietoturvaan liittyviä näkökohtia. Tämän lisäksi on otettava huomioon osapuolille mahdollisesti aiheutuvat kustannukset. (HE 123/2009, 8.)

7.2.2 Hallituksen keskeinen ehdotus

Hallitus ehdotti keskeisimpänä uudistuksena puhelintiedoksiannon ottamista käyttöön yleisenä tiedoksiantotapana. Puhelintiedoksiannosta säädetään OK 11. lukuun lisätyssä uudessa 3 b §:ssä. (HE 123/2009, 9.)

Puhelintiedoksianto ei olennaisesti eroa haastemiestiedoksiannosta, puhelintiedoksiannossa saadaan reaaliaikainen suullinen yhteys vastaanottajaan. Kysymysten avulla varmistetaan vastaanottajan henkilöllisyys. Verrattaessa todisteellista postitiedoksiantoa ja puhelintiedoksiantoa, puhelintiedoksiannon etuna on, että vastaanottaja voi esittää kysymyksiä ja asia voidaan helpommin selittää vastaanottajalle. (HE 123/2009, 9.)

Hallituksen esityksen mukaan puhelintiedoksiantoa voitaisiin käyttää erilaisten asiakirjojen tiedoksiannossa, esimerkiksi kutsu todistajalle sakon uhkineen. On kuitenkin tärkeää miettiä, voitaisiinko haaste ja siihen liittyvä haastehakemus antaa tiedoksi puhelimitse. Merkittävin tiedoksianto oikeudenkäynnissä on haasteen tiedoksiantaminen vastaanottajalle. Tämän lisäksi haastehakemuksen laajuus ja laatu voivat estää sen tie-

doksiannon puhelimitse. Näin hallituksen esityksen mukaan haasteen tiedoksiannossa ei yleensä saisi käyttää puhelintiedoksiantoa. (HE 123/2009, 9.)

Poikkeuksena yllä mainitusta, summaarisissa asioissa, jotka koskevat tietyn määräistä saamista, haaste voitaisiin antaa tiedoksi puhelimitse. Tällaisia asioita ovat velkomusasiat, jotka kantaja on ilmoittanut riidattomiksi. Näissä asioissa yleensä kyse on ulosottoperusteen hankkimisesta täytäntöönpanoa varten. Käsiteltävä asia päättyy yksipuoliseen tuomioon, jos vastaaja ei vastaa kanteeseen. Kuitenkin vastaajalla on sen jälkeenkin mahdollisuus vaatia takaisinsaintia. Summaaristen asioiden haastehakemusten sisältö on yleensä varsin suppea ja yksinkertainen. Kaiken kaikkiaan hallituksen esityksen kannalta on tärkeää saada summaariset velkomusasiat puhelintiedoksiantoon. (HE 123/2009, 9.)

On kiistatonta, että puhelintiedoksiantoa ei voi käyttää kaikissa tilanteissa, joten viranomaisen tulisi harkita puhelintiedoksiannon soveltuvuutta asiakirjan laatuun ja laajuuteen nähden. Puhelintiedoksiannossa yleensä tarvittaisiin vastaanottajan suostumus ja tiedoksiannon toimittajalle ei pitäisi jäädä epäilystä, että vastaanottaja on tosiasiasa saanut ja ymmärtänyt tiedon. Sitä suostuuko vastaanottaja puhelintiedoksiantoon vai ei, pitäisi tiedustella puhelun alussa. Tiedoksiannon antajan pitää ennen puhelintiedoksiantoa varmistua, että puhelimesta on oikea ihminen, esimerkiksi kysymällä vastaanottajan syntymäaikaa. Puhelintiedoksiantoa saisi käyttää ensisijaisena tiedoksiantotapana, jos nämä edellytykset täyttyvät. (HE 123/2009, 9.,16.)

Puhelintiedoksianto pitäisi toimittaa niin, että merkityksellinen sisältö kerrotaan asiakirjan vastaanottajalle puhelimitse. Sen jälkeen oikeusturvasyistä vastaanottajan ilmoittamaan osoitteeseen postitse tai sähköpostitse lähetettäisiin täydentävänä toimenä asiakirja. Riidattomia saatavia koskevat Euroopan yhteisön asetukset eivät tunne pelkkää puhelintiedoksiantoa ilman lähetettyä vahvistusta, joten vahvistuksen lähettäminen on tärkeää myös kansainvälisen hyväksyttävyyden kannalta. (HE 123/2009, 9.)

Vastaanottajalle on puhelimitse ilmoitettava, mistä on kyse, eli riittävät tiedot asianosaisista ja asian laadusta. Sen jälkeen on ilmoitettava esitetty vaatimus tai velvoite. Kantajan vaatimukset on summaarisissa velkomusasioissa ilmoitettava sellaisenaan, samoin kuin kehoitus kirjallisen vastauksen toimittamiseen. Kun kyse on todistajan kutsusta, silloin pitäisi ilmoittaa velvoite saapua kuultavaksi todistajana tuomiois-

tuimeen. Vaatimuksen tai velvoitteen pääasiallinen peruste on myös lyhyesti ilmoitettava tiedoksiannon vastaanottajalle. (HE 123/2009, 17.)

Asiakirjaan sisältyvä määräaika ja uhka on myös kerrottava vastaanottajalle puhelimitse. Summaarisissa asioissa vastaanottajalle on ilmoitettava, millä uhalla ja missä ajassa pitää toimittaa kirjallinen vastaus käräjäoikeudelle. Kun tiedoksiannon kohteena on todistajan kutsu, tulee kertoa kuulemisen päivä, paikka, aika sekä mahdollinen uhka, jos todistaja ei saavu käräjäoikeuteen. Hallituksen ehdotuksen mukaan vastaanottajalle pitäisi myös ilmoittaa muut vastaavat tarpeelliset seikat, esimerkiksi todistajan oikeus ennakoon. (HE 123/2009, 17.)

Käräjäoikeuden haastemies tai asianomaisen tuomioistuimen virkamies, esimerkiksi hovioikeuden kansliahenkilökuntaan kuuluva, voisi toimittaa tiedoksiannon puhelimitse. Summaarisissa velkomusasioissa haastemies tai asian kirjaava tai haasteen antava henkilö itse voisi antaa haasteen tiedoksi puhelimitse. (HE 123/2009, 10.)

7.2.3 Hallituksen esityksen vaikutukset

Jos kaikki esityksessä käsitellyt ehdotukset toteutuisivat, se keventäisi tiedoksiantoa oikeudenkäynneissä. Puhelintiedoksiannolla olisi suurin vaikutus käräjäoikeuksissa. Puhelintiedoksianto on työläämpi kuin postitiedoksianto, ja se sitoo työvoimaa. Kuitenkin se on kevyempi kuin haastemiestiedoksianto, koska tiedoksiannon vastaanottajaa ei tavoitella henkilökohtaisesti. (HE 123/2009, 12.)

Hallituksen esityksen valmisteluhetkellä summaaristen asioiden haastemiestiedoksiantoihin sitoutui noin 95 haastemieshenkilövuotta, uudistuksilla pyrittiin säästämään laskennallisesti kolmasosa eli noin 32 henkilötyövuotta. Kun otettiin huomioon lisätyö, joka aiheutuisi haastemiehille puhelintiedoksiannosta, ja tiedoksiantojen keveneminen toisissa asiaryhmissä, arvioitiin, että kokonaissäästö olisi noin 20 haastemieshenkilötyövuotta. (HE 123/2009, 13.)

7.3 Lakiuudistus

Laissa oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta 5. luvun 3 b §:ssä sekä Oikeudenkäymiskaaren 11. luvun 3 b §:ssä sanotaan puhelintiedoksiannosta seuraavasti: *Kun tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta, se voidaan toimittaa myös siten, että tiedoksi an-*

nettavan asiakirjan sisältö kerrotaan vastaanottajalle puhelimitse (puhelintiedoksianto). Puhelimitse ei kuitenkaan voida antaa tiedoksi haastetta muussa kuin 5 luvun 3 §:n 1 kohdassa tarkoitetussa asiassa.

Puhelintiedoksianto voidaan toimittaa, jos se soveltuu tiedoksiantoon asiakirjan laajuuteen ja laatuun nähden ja jos vastaanottaja epäilyksettä saa puhelimitse tiedon asiakirjasta ja ymmärtää tiedoksiannon merkityksen.

Puhelimitse vastaanottajalle on ilmoitettava asiakirjasta asia, vaatimus tai velvoite ja sen pääasiallinen peruste, määräaika ja uhka sekä muut vastaavat tarpeelliset seikat. Puhelimitse tiedoksi annettu asiakirja on lähetettävä viipymättä kirjeenä tai sähköisenä viestinä vastaanottajan ilmoittamaan osoitteeseen, jollei se ole erityisestä syystä ilmeisen tarpeetonta. Puhelintiedoksiannon toimittaa haastemies tai asianomaisen tuomioistuimen virkamies. Tiedoksiannosta on laadittava todistus noudattaen soveltuvin osin, mitä 17 §:n 1 momentissa säädetään, ja lähetettävä viipymättä vastaanottajalle siitä jäljennös kirjeenä tai sähköisenä viestinä vastaanottajan ilmoittamaan osoitteeseen. (OK 11:3 b §.)

7.4 Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiesten mielipiteet puhelintiedoksiannosta

Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiehet ovat erittäin tyytyväisiä puhelintiedoksiantoon, heidän mielestään se on hyvä ja paljon odotettu uudistus. Puhelintiedoksianto on nopeuttanut tiedoksiantoa, ja haastemiesten turhat ajot ja kotikäynnit ovat jääneet vähälle samoin kuin asiakkaiden toimistokäynnit. Kuitenkin edelleenkin puhelintiedoksianto herättää kysymyksen, täyttääkö se oikeusturvan kriteerit? Puhelinkeskustelun aikana asiakkaat eivät aina ymmärrä kysyä, eikä myöskään haastemiehen tule sanottua kaikkea olennaista.

7.4.1 Puhelintiedoksiannon käyttö

Päijät-Hämeen haastemiehet käyttävät puhelintiedoksiantoa aina, kun se on mahdollista. Sitä käytetään melkein päivittäin, keskimäärin yksi haastemies käyttää puhelintiedoksiantoa noin 15-25 kertaa kuukaudessa.

7.4.2 Asiakkaiden reaktio puhelintiedoksiantoon

Pääosa Päijät-Hämeen käräjäoikeuden asiakkaista on tyytyväisiä puhelintiedoksiantoon, suurin osa heistä reagoi positiivisesti uuteen käytäntöön, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Osa asiakkaista ihmettelee, kun paperit ovat jo tulleet perille vastaanottotodistuksiin, mutta sama on tapahtunut jo aiemminkin, kun asiakirjoja on annettu tiedoksi haastemiestiedoksiantona.

7.4.3 Ongelmat puhelintiedoksiannossa

Ongelmatilanteita puhelintiedoksiannossa on syntynyt alussa haastemiesten palkkauksen kanssa, sillä alussa on ollut epäselvää, saavatko haastemiehet palkkiota puhelintiedoksiannosta. Tämä ongelma poistui, kun siirryttiin haastemiesten kokonaispalkkaukseen.

Ongelmatilanne syntyy silloin, kun tiedoksiannon vastaanottaja ilmoittaa toisen ihmisen osoitteen, jossa epävirallisesti asuu. Mahtaako silloin posti toimittaa tämän kirjeen perille? Tämän lisäksi osa tiedoksiannon vastaanottajista kyllästyy tähänkin tiedoksiantotapaan, eikä vastaa puhelimeen tai ilmoittaa väärän puhelinnumeron taikka vaihtaa numeron salaiseksi tai prepaid-liittymäksi.

Haastemiehet pitävät ongelmallisena myös sitä, kuinka tarkkaan pitäisi ilmoittaa tiedoksiannon vastaanottajalle pääoman lisäksi myös haasteessa mainitut korot ja kulut.

7.4.4 Puhelintiedoksiannon hyvät ja huonot puolet

Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiehet pitävät puhelintiedoksiannon hyvänä puolena tiedoksiannon nopeuttamisen. He saavat ns. helpot tapaukset heti tiedoksiantetuksi, mikä taas puolestaan vähentää turhaa ajamista.

Huonona puolena haastemiehet pitävät oikeusturvan heikennyksen tiedoksiannon vastaanottajan kannalta eli mitä tapahtuu, jos asiakas ei ole saanut alkuperäistä haastetta vastaanottotodistuksella eikä postitse haastemiehen lähettämä haaste mene perille?

8 LOPUKSI

Puhelintiedoksiannolta odotettiin ja edelleenkin odotetaan paljon. Puhelintiedoksiannosta on puhuttu jo kauan ja perustuen hovioikeuksien positiivisiin kokemuksiin, kärjäoikeudet odottivat sen käyttöönottoa innostuneina. Haastemiestenkin mielestä puhelintiedoksianto on paljon odotettu uudistus.

Kärjäoikeuksille puhelintiedoksianto tuo lisää säästöjä, sillä tiedoksiantokustannukset laskevat, koska puhelintiedoksianto maksaa vähemmän kuin esimerkiksi henkilökohtainen haastemiestiedoksianto. Uudistuksen myötä kärjäoikeudet pystyvät käyttämään vapautuneet varat muihin tarpeellisiin tehtäviin.

Puhelintiedoksiannolla pyritään korvaamaan henkilökohtaista haastemiestiedoksiantoa riidattomissa velkomusasioissa. Uusi käytäntö säästää haastemiesten työaikaa erityisesti suurissa maakunnissa, turhat ajot ja kotikäynnit jäävät vähemmälle.

Myös kärjäoikeuksien asiakkaiden puolesta puhelintiedoksianto on käytännöllinen uudistus. Nyt vastaanottajilla on mahdollisuus saada selostettu tiedoksianto saapumatta kärjäoikeuteen.

Kokonaisuudessaan tähän asti kaikilla kolmella osapuolella on positiivinen kokemus puhelintiedoksiannosta. Kärjäoikeuksien kustannukset vähenevät, haastemiesten työnopeutuu ja tiedoksiannon saajilla on parempi mahdollisuus perehtyä tiedoksiannettavaan asiakirjaan.

Verrattuna muihin tiedoksiantotapoihin puhelintiedoksianto on nopein ja joskus jopa toimivin tapa toimittaa tiedoksiannettava asiakirja vastaanottajalle. Tiedoksianto on yksi tärkeimmistä oikeudenkäyntiprosesseista, siksi tiedoksiannon nopeus ja toimivuus edistävät oikeudenkäynnin joustavuutta.

Jos positiivisia kokemuksia puhelintiedoksiannosta saadaan jatkossakin, niin mahdollisesti olisi syytä harkita puhelintiedoksiannon käytön laajentamista esimerkiksi vaativampiinkin velkomusasioihin.

LÄHTEET

Brax: Käräjäoikeuden lähtö Lahdesta ennen aikaista 27.5.2010. YLE Lahti. Saatavissa: http://yle.fi/alueet/lahti/2010/05/brax_karajaoikeuden_lahto_lahdesta_ennenaikaista_1716304.html [viitattu 20.11.2010].

Haastemies koputtaa monesti 25.9.2009. Viikko Pohjois-Karjala. Saatavissa: <http://www.demari.fi/content/view/7345/344/> [viitattu 20.11.2010].

Haastemiesasetus 27.6.1986/506.

Haastemieslaki 27.6.1986/505.

HE 123/2009. Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi oikeudenkäymiskaaren ja oikeudenkäynnissä rikosasioissa annetuin lain muuttamisesta. 23.9.2009.

Jokela, A. 2002. Oikeudenkäynti II. Helsinki: Talentum Media Oy. Saatavissa: <http://haku.suomenlaki.com.xhalax-ng.kyamk.fi:2048/#/oikeudenk%C3%A4ynti/Book/Book/%252FKIRJAT%252FOIKKAYII%252Ft140356.xml//> [viitattu 1.12.2010].

Jokela, A. 2005. Oikeudenkäynnin perusteet, Oikeudenkäynti I, 2. uudistettu painos Helsinki: Talentum. Saatavissa: <http://haku.suomenlaki.com.xhalax-ng.kyamk.fi:2048/#/oikeudenk%C3%A4ynti/Book/Book/%252FKIRJAT%252FJURIDICA%252F952-14-0916-9.xml//> [viitattu 5.12.2010].

Kemppainen, S. 2010 Haloo, täällä on haastemies. Kaleva 3.9.2010. Saatavissa: www.kaleva.fi/uutiset/haloo-taalla-on-haastemies/868648 [viitattu 25.10.2010].

Käräjäoikeuden lautamies 7.1.2009. Oikeusministeriön esitteitä. Saatavissa: http://www.om.fi/Etusivu/Julkaisut/Esitteet/Karajaoikeudenlautamies/Lautamieskaraja_oikeudessa [viitattu 10.11.2010].

Käräjäoikeudet 16.12.2010. Oikeuslaitos. Saatavissa: <http://www.oikeus.fi/4323.htm> [viitattu 18.12.2010].

Käräjäoikeusasetus 28.6.1993/582.

Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta 650/2010.

Lappalainen, J. 2001, Siviiliprosessioikeus II, Kauppakaari: Helsinki.

Oikeudenkäymiskaari 1.1.1734/4.

Porilaiselle haastemiehelle syyte virkarikoksesta. 30.9.2009. YLE Uutiset. Saatavissa: http://yle.fi/alueet/satakunta/2009/09/porilaiselle_haastemiehelle_syyte_virkarikoksesta_1042578.html [viitattu 20.11.2010].

Puhelintiedoksianto korvaa haastemiehen. Verkkouutiset 10.9.2009. Saatavissa: http://www.verkkouutiset.org/index.php?option=com_content&view=article&id=11226%3Apuhelintiedoksianto-korvaa-haastemiehen&Itemid=8 [viitattu 20.08.2010].

Puhelintiedoksianto käyttöön käräjäoikeuksissa. 2010. Oikeushallinnon tiedotuslehti OHOI 2/2010.

Pölönen, P., Virolainen, J. 2003. Rikosprosessin perusteet, Rikosprosessioikeus I. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Rönty, H. 2010. Haastemies kolkuttaa myös puhelimitse. YLE Kainuu 2.8.2010. Saatavissa: http://yle.fi/alueet/kainuu/2010/08/haastemies_kolkuttaa_myos_puhelimitse_1873446.html?print=true [viitattu 25.10.2010].

Seppälä, S. 2009 Tiedoksiantokäsikirja, Oikeusministeriö: Helsinki.

Sähköistä tiedoksiantoa lisätään 26.8.10. YLE Uutiset. Saatavissa: http://yle.fi/uutiset/talous_ja_politiikka/2010/08/sahkoista_tiedoksiantoa_lisataan_1932840.html [viitattu 18.11.2010].

Tiedoksianto oikeudenkäynnissä, työryhmämietintö 2009:3. Helsinki: Oikeusministeriö.

Timonen, P. 2001. KKO:n ratkaisut kommentein 2001:I. Helsinki: Talentum Media Oy. Saatavissa: <http://haku.suomenlaki.com.xhalax-ng.kyamk.fi:2048/#/KKO%253An%20ratkaisut%20kommentein%202001%253AI/Book/%252FKIRJAT%252FKKOR%252F952-14-0322-5.xml//> [viitattu 10.12.2010].

Timonen, P. 2007. KKO:n ratkaisut kommentein 2006:II. Helsinki: Talentum Media Oy. Saatavissa: <http://haku.suomenlaki.com.xhalax-ng.kyamk.fi:2048/#/KKO%253An%20ratkaisut%20kommentein%202006%253AI/Book/%252FKIRJAT%252FKKOR%252F978-952-14-0974-5.xml//> [viitattu 13.12.2010].

Tuomioistuinsanasto 2001, Edita Oyj: Helsinki.

Velallinen voi saada jatkossa haasteen puhelimitse. Helsingin Sanomat 23.4.2010.

Saatavissa:

<http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Velallinen+voi+saada+jatkossa+haasteen+puhelimitse/1135256342860> [viitattu 15.11.2010].

Viljanen, I. Kirjallinen kysymys 899/2009 vp. Saatavissa:

http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/kk_899_2009_p.shtml [viitattu 10.10.2010].

Viranomaisten mahdollisuus käyttää sähköistä tiedoksiantoa laajenee. 4.11.2010. Helsinki: Oikeusministeriö. Saatavissa:

<http://www.om.fi/Etusivu/Ajankohtaista/Uutiset/Uutisarkisto/Uutiset2010/1284990153156> [viitattu 30.11.2010].

Haastattelukysymykset Päijät-Hämeen käräjäoikeuden haastemiehille

Puhelintiedoksianto:

- 1) Mitä mieltä olette puhelintiedoksiannosta ja miksi?
- 2) Kuinka usein käytätte puhelintiedoksiantoa?
- 3) Miten asiakkaat reagoivat puhelintiedoksiantoon?
- 4) Oliko ongelmatilanteita puhelintiedoksiantoon liittyen?
- 5) Puhelintiedoksiannon hyvät ja huonot puolet?
- 6) Muuta sanottava puhelintiedoksiannosta?

Haastemiesten työ:

- 7) Mitä on tärkeintä haastemiehen työssä?
- 8) Miten tärkeänä pidätte haastemiesten työtä?
- 9) Mitä voisitte sanoa asiakkaista?
- 10) Millaisia neuvoja antaisitte tuleville haastemiehille?